

Місце фонетики та орфоєпії в системі мови. З історії української фонетики

*Звуки – це щось надзвичайно своєрідне
в мові, її жива плоть і кров.*

А. Матвієнко

03.10.2022 р.

ЗАВДАННЯ 1 (ПИСЬМОВО)

Відновити комірки в таблиці, заповнивши пропуски:

Розділ	Що вивчає
	Звуки
Графіка	
	Творення слів
Лексикологія	
Лексикографія	Укладання словників
Орфоепія	
	Правила написання
Морфологія	
	Словосполучення, речення
Пунктуація	
Стилістика	Стилі мовлення

✓ Яке місце в системі мови, на вашу думку, посідає фонетика? Орфоепія?

Дослідження-обґрунтування (працюємо усно)

Прочитайте визначення терміну «фонетика».

Яке з них, на вашу думку, є найточнішим?

Поясніть значення слів «артикуляційні», «акустичні».

- **Фонетика** – розділ мовознавчої науки, який вивчає звуковий склад мови.
- **Фонетика** – галузь мовознавства, у якій вивчається звукова система мови у зв'язку з її смисловою роллю та різноманітні звукові зміни, що настають у мовленні при сполученні звукових елементів між собою.
- **Фонетика** – 1) розділ мовознавства, що вивчає способи творення звуків, їхні акустичні властивості, сполучуваність і позиційні зміни;
- 2) акустичні й артикуляційні властивості звуків певної мови.

ЗАВДАННЯ 2.

Робота з підручником (усно)

- Вправа 77, стор. 39-40 (*підручник², автор Караман С.О.*)
- Прочитайте текст, назвіть дослідників фонетики української мови (УСНО)

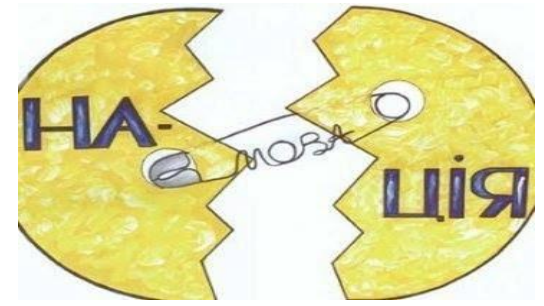
Вибіркова робота (УСНО)

- Назвіть терміни, що стосуються лише фонетики:
- Буква, апостроф, чергування звуків, двокрапка, дієслово, голосний звук, слово, фразеологізм, наголос, антонім, орфограма, м'який знак, спрощення, подовжені приголосні, дзвінкі звуки, вставне слово, порівняльний зворот, перенос слів, склад, епістолярний стиль, суфікс.

ЗАВДАННЯ 3. «Віднови речення» (письмово)

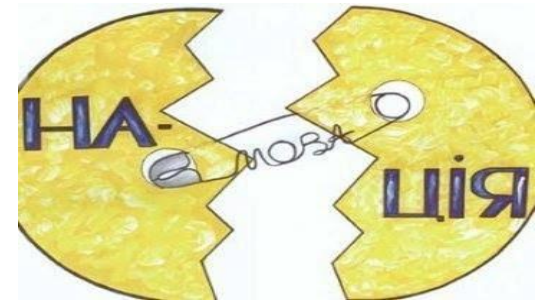
Фонетика – це розділ ...¹, у якому вивчають ...² склад мови. Об'єктом вивчення фонетики є ...³, їхні властивості й функції, закономірності поєднання, фонетичні процеси, одиниці, засоби, ознаки. Вивчення звукової системи ...⁴, зміни елементів цієї ...⁵, закономірностей зміни звуків мови в процесі історичного ...⁶ мови має важливе ...⁷ для історичного мовознавства, перш за все, – для історичної граматики та історичної лексикології. Фонетика покладена в основу навчання письму та ...⁸.

- **Слова для довідки:** мовознавства, звуковий, звуки, мови, системи, розвитку, значення, читанню, фонетичних, діяльності, лікування, дефектів, у/вдосконалення, підвищення, збільшення.

«Віднови речення»

(письмово)

Лінгвістичні відомості, отримані в результаті ...⁹ досліджень, практично використовуються і в інших сферах людської ...¹⁰. У логопедії, наприклад, вони широко використовуються для успішного ...¹¹ мовних розладів, усунення ...¹² мовлення. Лінгвістичні відомості в області фонетики необхідні для ...¹³ технічних засобів зв'язку, для ...¹⁴ ефективності їх роботи, ...¹⁵ пропускнуої здатності телефонних ліній тощо.

- **Слова для довідки:** мовознавства, звуковий, звуки, мови, системи, розвитку, значення, читанню, фонетичних, діяльності, лікування, дефектів, у/вдосконалення, підвищення, збільшення.

ЗАВДАННЯ 4.

Записати запропоновані слова фонетичною транскрипцією:

Визначається, полумисок, на ложці, обстоювання,
дивуєшся, вітчина, зжувати, футболіст, тупцюючи,
на річці, різьбярство, над'яр'я.